

NORGES HØYESTERETT

Den 15. desember 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Indreberg, Webster og Bull i

HR-2011-02336-U, (sak nr. 2011/2052), straffesak, anke over kjennelse:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A

(advokat Jan Erik Teigum)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a ved varetektsfengsling begrunnet i gjentakelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3.
- (2) A, født 00.00.1984, ble ved Oslo tingretts dom 14. september 2011 dømt til fengsel i to år og fem måneder for blant annet en rekke vinningsforbrytelser, herunder 32 bedragerier, jf. straffeloven § 270 første ledd nr. 1, eller forsøk på dette. Straffen omfattet også en resttid på 339 dager etter prøveløslatelse fra soning av tre tidligere dommer. Varetektsfradraget var på domstidspunktet 180 dager.
- (3) A har anket til Borgarting lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for visse tiltaleposter og over straffutmålingen. Ankeforhandling er berammet til 31. januar 2012.
- (4) A har sittet varetektsfengslet siden 8. april 2011. Fengslingsfristen ble sist forlenget til 3. januar 2012 ved Oslo tingretts kjennelse 6. desember 2011. Etter anke fra A avsa imidlertid Borgarting lagmannsrett 9. desember 2011 kjennelse med slik slutning:

- ”1. A, født 00.00.1984, løslates.
2. A pålegges meldeplikt for politiet etter politiets nærmere angivelse inntil retten eller politiet annerledes bestemmer, men ikke ut over 31. januar 2012.”

- (5) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett, og anken er gitt oppsettende virkning.
- (6) *Påtalemyndigheten* har i korte trekk anført:
- (7) Anken gjelder lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling i tilknytning til straffeprosessloven § 170 a.
- (8) Prinsipalt anføres det at lagmannsretten ikke har gitt en tilstrekkelig begrunnelse for hvilke momenter som tilsier at fortsatt fengsling nå er uforholdsmessig. Subsidiært anføres det at lagmannsretten har tolket straffeprosessloven § 170 a feil.
- (9) Ved gjentakelsesfengslinger er det vanlige utgangspunktet at den siktede holdes fengslet frem til soning av dom, eller til gjentakelsesfaren av andre årsaker er nøytralisert. Det fordrer en nærmere begrunnelse når lagmannsretten fraviker dette utgangspunktet.
- (10) Lagmannsretten burde drøftet betydningen av den merbelastning det er for siktede å kalles inn til soning etter først å ha vært løslatt.
- (11) Også drøftelsen av meldeplikts betydning er mangelfull. Meldeplikt innebærer ikke noen oppfølging fra politiet utover at siktede krysses av når han melder seg. De mange tidligere prøveløslatelser av siktede har ikke virket preventivt.
- (12) Det medfører heller ikke riktighet, slik lagmannsretten har lagt til grunn, at A vil bli fengslet på ny ved ”det minste straffbare forhold”. Det må blant annet tas i betraktning at det vil ta tid å avdekke nye straffbare forhold.
- (13) Påtalemyndigheten har nedlagt slik påstand:

”Borgarting lagmannsretts kjennelse av 09.12.2011 oppheves.”

- (14) A har ved sin forsvarer vist til anken til lagmannsretten, hvor det blant annet ble vist til at en stor del av straffen nå er sonet ved varetekt, og at ingen av de forhold han er domfelt for, kan anses å være veldig alvorlige. Det ble også anført personlige forhold til støtte for løslatelse, og det ble vist til at han vil godta daglig meldeplikt og er klar over at brudd på meldeplikten eller det minste straffbare forhold vil medføre at han på ny kan bli varetekts-fengslet.
- (15) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (16) Anken gjelder lagmannsrettens avgjørelse av en anke over tingrettens kjennelse, og ankeutvalgets kompetanse er derfor begrenset etter straffeprosessloven § 388. Anken gjelder saksbehandlingen og lovtolkningen, og det kan ankeutvalget prøve, jf. § 388 første ledd nr. 2 og 3.
- (17) Lagmannsretten har lagt til grunn at fengslingsvilkårene i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3 er oppfylt. For så vidt gjelder kravet om skjellig grunn til mistanke, viser lagmannsretten til tingrettens dom 14. september 2011, og for så vidt gjelder gjentakelsesfare, viser lagmannsretten til at siktede er domfelt en rekke ganger tidligere, og at følgende bemerkning i tingrettens dom – som er et sitat fra Asker og Bærum tingretts dom 20. september 2007 – fortsatt gjelder:

”Til tross for at tiltalte har blitt domfelt en rekke ganger, og har hatt ikke ubetydelig soningstid til tross for sin unge alder, fortsetter han sin alvorlige kriminelle løpebane

nærmest umiddelbart etter løslatelse så vel fra varetektsfengsel som etter soning og prøveløslatelser.”

- (18) Lagmannsretten konstaterer også at det ikke er fare for oversoning, og at det også gjelder om siktede skulle bli frifunnet for de poster som er tillatt fremmet for lagmannsretten.
- (19) Videre viser lagmannsretten til at tingrettens dom, som i det vesentlige gjelder bedragerier, riktignok gjelder mindre beløp, men at antall og hyppighet gjør at forholdet samlet sett er alvorlig.
- (20) Når det gjelder forhold som taler for at fortsatt fengsling er uforholdsmessig, viser lagmannsretten til at siktede nå har vært fengslet i 8 måneder, og vil ha vært fengslet i 10 måneder når ankeforhandlingene begynner. I lys av de forhold han er siktet for, finner lagmannsretten at det er uforholdsmessig å holde ham varetektsfengslet frem til ankeforhandlingen.
- (21) Ankeutvalget er ikke enig med påtalemyndigheten i at det ved gjentakelsesfare alltid må kreves en nærmere begrunnelse dersom siktede løslates uten at gjentakelsesfaren er nøytralisert. Heller ikke kan utvalget se at det er en mangel at lagmannsretten ikke har drøftet belastningen for siktede ved å måtte sone etter å ha vært løslatt.
- (22) I lys av den store gjentakelsesfaren sammenholdt med at domfelte allerede er domfelt i én instans og at det under ingen omstendighet er fare for oversoning, er det imidlertid vanskelig, uten en nærmere begrunnelse, å se at det er lagt til grunn en riktig forståelse av forholdsmessighetskravet i straffeprosessloven § 170 a. Det bemerkes i den forbindelse at fristen i EMK artikkel 5 nr. 3 ikke lenger gjelder etter hovedforhandlingen, og at fristen i artikkel 6 nr. 1 er mindre streng, jf. Rt. 1996 side 1370. Ankeutvalget er på denne bakgrunn kommet til at kjennelsen må bli å oppheve i medhold av straffeprosessloven § 385 tredje ledd jf. § 343 annet ledd nr. 8.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Bergljot Webster

(sign.)

Hilde Indreberg

(sign.)

Henrik Bull

(sign.)

Riktig utskrift: